

fontos körülményekre hívja fel a figyelmet. Remélhetőleg ebben az irányban folytatja kutatásait; a jelen tanulmányt ismerve, bizalommal tekinthetünk munkássága elé.

DEZSÉNYI BÉLA.

Varga Nándor Lajos: *A fametszet.* Könyv a fametszet mesterségéről és történetéről, közel 200 képpel (színes fametszetekkel), színes kezdőbetűkkel. Budapest, 1940. Szerző kiadása, 4r, 523 l.

Mind művészeti irodalmunkat, mind grafikai és könyvművészeti törekvéseinket komoly értékkel gyarapítja VARGA NÁNDOR LAJOS új könyve. A fametszetről szóló könyv szervesen csatlakozik *A rézkarc-ról* és *A rézmetszetről* írt munkáihoz. Bizonyára a művészi ízlés finomításához és a fametszet iránti szeretet kimélyítéséhez is eredményesen hozzájárul. Jelentőségét különösen az adja meg, hogy egy kiváló alkotó művész és hivatott nevelő tapasztalatai és lényegismeretei szűrődnek le benne.

Részletező előadásban ismerteti a fametszetre, a grafika legnemesebb ágára vonatkozó szakismereteket. Először természetesen a művészi ág mesterségi oldalával, kifejező formái kialakulásával és mivoltával foglalkozik. Tárgyalja az anyag természetével összefüggő kérdéseket, majd az inkább fekete vonalra jogosító lapdúc metszőkésekkel és a fehérvonalúságra hajló száldúc metszővésőkkel történő kialakításának munkamenetét. Ezután az anyag, a megmunkálási mód és a kifejező elemek (vonal és folt) jellegzetességeiből folyó stílusmeghatározó mozzanatok szerepét igen szemléletesen világítja meg. A dúcra való nyomtatás vizsgálata után kitűnően tárja fel az ősi, fekete-fehér alapalakban gyökerező színes fametszet formáit, technikáját és történetét.

A továbbiak során részletes összefoglalás keretében mutatja be a fametszet történetét. Egyrészt a fejlődésmenet bemutatása, másrészt pedig az értékek megismerése a célja. Az ősvoltú fametszet tárgyalása után a magasmetszet helyét állapítja meg a fametszet életében, majd a dúckönyveket és a betűkönyvre való áttérés jelentőségét méltatja. Hangsúlyozza, hogy „a fametszet legszebb és legtermékenyebb területe a könyv”. DÜRER, HOLBEIN és a japán fametszet tárgyalása után még az alkalmazott fametszetről, a linómetszetről és a magyar törekvésekről szól.

Az elmélyedő szeretettel megírt munka egészében is, részleteiben is VARGA NÁNDOR LAJOS művészi hitvallása az egyszerűsége törekvés, az őszinte lényegkifejezés: egyszerűen a fametszet és a könyvművészet mellett.

A szöveget díszítő szép képek és színes kezdőbetűk mellett külön emlékezünk meg a mai magyar fametsző-gárda eredeti dúcokról készült metszeteiről. VARGA NÁNDOR LAJOS finom szépségű metszetei mellett

különösen BUDAY GYÖRGY, KOFFÁN KÁROLY, MOLNÁR C. PÁL, POHÁRNOK ZOLTÁN, GY. SZABÓ GYÖRGY és SINKÓ KÁROLY bemutatott alkotásait emeljük ki.

Méltatnunk kell a könyv finomízlésű kiállítását is. Művészi szellemről tanúskodik tipográfiája, kitűnő szerkezeti felépítettsége mellett díszítéseinek összhangzatos alkalmazása is. A könyv szövegét a szerző szedte, tördelte és sajátkezűleg nyomtatta a Képzőművészeti Főiskola Grafikai Osztályának háziyomdájában. 100 számozott és 200 számozatlan példányban készült.

VARGA SÁNDOR FRIGYES.